

Tarımda yeni moda meyvecilik...

TARIM DÜNYASINDAN

Ali Ekber Yıldırım

aey@dunya.com

Tarıma sektör dışından ciddi yatırımlar yapılıyor. Daha önce tarımda herhangi bir yatırımı olmayan girişimciler, büyük sermaye grupları, holdingler devletin verdiği düşük faizli kredi desteği ile sektöre giriyor. Yatırım kararı verilirken genellikle, araştırma, analiz, fizibilite çalışması yapmak yerine esen rüzgara göre hareket ediliyor. Bundan 4 yıl önce hayvancılık rüzgarı esiyordu. Devlet de sıfır faizli kredi verdiği için binlerce girişimci hayvancılığa yatırım yaptı. Bazıları başarılı oldu. Başarısız olanların sayısı da az değil.

Şimdilerde hayvancılık gözden düştü, yeni moda meyvecilik oldu. Birçok girişimci meyvecilik yatırımı için bankaların kapısını aşındırıyor.

Meyveciliğe neden yatırım yapılıyor? Türkiye'nin değişik bölgelerinde meyveciliğe çok önemli yatırımlar yapılıyor. Sadece yeni yatırım yapılmıyor, mevcut meyve bahçeleri de yenileniyor. Yatırımların artmasında devletin verdiği desteklerin ve meyve suyu sektöründeki büyümenin büyük rolü var.

Anadolu Etap Grubu gibi ülkenin 5 farklı bölgesinde 24 bin dekar ara-

zi üzerinde toplam 2.5 milyon meyve ağacı ve meyve işleyen iki fabrikası, yabancı ortaklı devasa bir yatırım da var. Orta ölçekli ve 10-15 dekarlık yatırımlar da var.

Özellikle büyük sermaye gruplarının meyveciliğe yatırım yapması küçük ve orta ölçekli işletmelerin de ilgisini artırdı. Ayrıca her yıl ekilip biçilen tek yıllık bitkisel ürünler yerine bir kez dikilip her yıl ürün alınan bir iş olarak algılanması da yatırımların artmasında önemli bir etken.

Meyvecilik yatırımlarının artmasında daha birçok neden sayılabilir. Ancak en önemlisi meyve suyu sanayisinin yarattığı talep. Hızla gelişen ve Avrupa'nın lokomotifini konumunda olan meyve suyu sektörü sanayiye uygun meyve üretimi için uzun yıllardan beri yoğun çaba gösteriyor. Özellikle Meyve Suyu Endüstrisi Derneği'nin (MEYED) çalışmalarını dikkat çekici. Türkiye'nin sahip olduğu iklim, doğa koşulları geçmişten gelen kültür ve bilgi birikimi meyvecilik yatırımcılarına önemli bir avantaj sağlıyor. Ayrıca devletin meyvecilik yatırımlarına verdiği fidan desteği, sulama başta olmak üzere yatırım ve işletme kredilerinde faiz indirimi uygulaması, ihracat destekleri ve benzeri yardımlar da yatırımların artmasında önemli faktörlerden birisi. Meyve tüketiminin yüksek olması ve Türkiye'nin bulunduğu bölge itibarıyla ihracat avantajının olması hem yerli hem de yabancı yatırımcılar için meyveciliği cazip hale getiriyor.

Bilinçli olarak yapıldığında para kazandıran meyvecilikte artık en son teknolojiler kullanılıyor. Bodur meyvecilikle hem verimli ve kaliteli ürün elde ediliyor, hem de teknolojinin kullanımı daha kolay oluyor.

Bodur meyvecilik yapılan bir işletmenin tümü dolu ve güneşe karşı tül(örtü) ile üzeri örtülerek korumaya alınabiliyor. Keza, rüzgar makineleri ile ürünler don felaketine karşı korunuyor. Meyve hasadında başlayan robot kullanımının önümüzdeki yıllarda daha hızlı yayılması bekleniyor. Yine son yıllarda yapılan yatırımlarla hasat edilen ürünler soğuk zincire sokularak uygun şartlarda depolanabiliyor. Ürün kalitesi bozulmadan uzun süre pazarlama olanağı sağlanıyor. Meyvecilik yatırımlarının artmasında farklı çeşitlere yönelmenin, ıslah çalışmaları ile hasat döneminin uzatılması ve meyvelerin kullanım alanının artması da önemli bir etken. Üretilen meyveler sanayide kullanılmamasının yanı sıra sofralık olarak ihraç ediliyor. Son yıllarda kurutulmuş hem iç piyasada ama yoğun olarak ihraç edilmeye başlandı. Bu yönüyle de meyvecilik sektörünün gelecekte de yatırım cazibesini koruyacağını gösteriyor.

Nar örneği unutulmasın

Birkaç yıl önce nar yetiştiriciliği modaydı. Meyve suyu üreticilerinin nar suyuna yatırım yapması ve yoğun talep sonucu narın fiyatı yükseldi. Fiyat yükselince herkes nar dikti. Ancak üretimdeki artışın etkisiyle narın fiyat düşüncü nar ağaçları söküldü. Sektör temsilcileri nar örneğinin iyi analiz edilmesi gerektiğini belirterek araştırmadan, hiç bir fizibilite çalışması yapmadan o dönemin rüzgarına kapılarak yatırım yapmanın yarardan çok zarar ürettiğini söylüyor. Çünkü nar üretmek isteyen bir üreticinin zihninde hep bu olumsuz örnekler alyor. Oysa bilinçli yapılan yatırımlar mutlaka sonuç veriyor.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının hazırlayıp kamuoyu ile paylaştığı "havza modeli" meyvecilik yatırımları için en uygun model olarak düşünülüyor. Bakanlık bu konuda sektör temsilcileri ile uzun bir süreden beri ciddi çalışmalar yaptı. Ancak, işin mali boyutunda yaşanan sorunlar nedeniyle yaşama geçirilemiyor. Havza bazında yatırımların yönlendirilmesi ve desteklenmesi sektörün daha sağlam bir zeminde gelişmesini sağlayacaktır.

Çok büyük ölçekli, en son teknolojik gelişmelerden yararlanılarak yapılan yatırımlar meyvecilik sektöründeki yapıyı büyük ölçüde değiştirecek. Burada dikkat edilmesi gereken çok önemli konular var. Öncelikle yapılan yatırımlar sektörü sanayiye daha fazla yaklaştırırken geleneksel üretim tarzının ve Türkiye'ye özgü çeşitlerin kaybolmaması gerekir. Amasya elmasının ticari özelliği yok diye, çok kazandırmıyor diye bu çeşidi yok edemeyiz. Bu çeşitler Türkiye'nin zenginliği. Daha çok yatırım, daha çok ihracat, daha çok para kazanılacak diye biyoçeşitliliği yok etmek geçmişin mirasını, birikimini yok etmek olur.

Teknoloji yoğun yatırımlarla dünyanın talep ettiği çeşitleri üretmeye kimse karşı çıkmıyor, çıkamaz ama ülkenin zengin çeşitliliğini de yok edilmemesi gerekir. Devlet kaybolma tehlikesi altındaki çeşitleri üretmeleri destekleyerek korumalı.

Meyvecilik yatırımları konusunda çok ayrıntılı bilgileri, yatırım yapanların deneyim ve önerilerini, devletin hibe ve desteklerini içeren Meyvecilik Dosyası'nı yayın yönetmenliğini yaptığımız 4 Mevsim Tarım Dergisi'nin Eylül 2014 sayısından okuyabilirsiniz.